

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра обліку і оподаткування

ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ В ОПОДАТКУВАННІ

Робочий зошит

для виконання практичних завдань
здобувачами вищої освіти 4-го курсу денної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Миколаїв
2021

УДК 657.6:336.221
О-16

Друкується за рішенням науково-методичної комісії обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету від 25.05.2021р., протокол № 9.

Укладач:

Н. В. Лагодієнко – к.е.н., старший викладач кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету.

Рецензенти:

В. В. Гофтун – заступник начальника управління - начальник відділу контролю за відшкодуванням ПДВ Управління податків і зборів з юридичних осіб ДПП у Центральному районі м. Миколаєва ГУ ДФС у Миколаївській області.

Т.І. Лункіна – д.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Миколаївського національного аграрного університету.

© Миколаївський національний аграрний університет, 2021

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

З розвитком ринкових відносин облік і звітність в оподаткуванні стає одним з основних видів обліку в державі. Необхідність його організації обумовлена забезпеченням умов для проведення державного контролю за дотриманням податкового законодавства суб'єктами господарювання. Інформація про стан нарахування та сплату податків і зборів формуються у обліку і звітності в оподаткуванні, який є важливою складовою бухгалтерського обліку, а питання щодо його побудови та організації на підприємстві особливо актуальним.

Метою вивчення дисципліни «Облік і звітність в оподаткуванні» є набуття теоретичних та практичних навичок щодо організації податкового обліку на підприємствах України; засвоєння особливостей обліку операцій з метою нарахування та сплати податків, зборів (інших обов'язкових платежів) та складання податкової звітності.

Метою робочого зошита є формування системи знань з ведення обліку і звітності в оподаткуванні, засвоєння здобувачами вищої освіти вимог законодавчо-нормативних актів з питань оподаткування, методичних прийомів і техніки облікового оформлення податкових розрахунків, складання первинних документів, порядку заповнення облікових реєстрів та форм податкової звітності.

Виконання завдань базується на матеріалах лекційного курсу обліку і звітності в оподаткуванні, який начитується студентам на 4 курсі, законодавчо-нормативних актах, а також на вивченні рекомендованих навчально-методичних матеріалів. На початку кожної теми, стисло наводяться основний її зміст, запропоновані завдання для перевірки теоретичного та практичного матеріалу, питання для перевірки знань.

Робочий зошит розроблено на підставі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Фінанси, банківська справа та страхування», і робочої навчальної програми дисципліни «Облік і звітність в оподаткуванні» для спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

**Модуль 1. Облік в системі оподаткування у механізмі управління
суб'єктами підприємництва**

Тема 1. Сутність та правила ведення обліку в системі оподаткування

Заняття 1. Організація обліку в системі оподаткування на підприємствах України.

Мета практичного заняття – поглибити та закріпити знання, при вивченні правил податкового обліку: поняття податку, принципів оподаткування, платники податків, обов'язки та права платників податків.

Короткий термінологічний словник:

Податок

Платники податків

Податковий облік

Збір (плата, внесок)

Завдання 1.1.

Пов'язати наведені нижче терміни з їх визначенням, поставивши відповідну літеру ліворуч від терміну (табл.1.1).

Таблиця 1.1 **Принципи оподаткування**

<i>Назва принципу</i>	<i>Тлумачення</i>
___ (1) загальність оподаткування	А. установлення податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків
___ (2) рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації	Б. установлення податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків
___ (3) відповідальність	В. забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу
___ (4) презумпція правомірності рішень платника податку	Г. установлення строків сплати податків та зборів, виходячи із необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджетів для здійснення витрат бюджету та зручності їх сплати платниками
___ (5) фіскальна достатність	Д. в разі, якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі закону, або якщо норми різних законів чи різних нормативно-правових актів припускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків платників податків або контролюючих органів, внаслідок чого є можливість прийняти рішення на користь як платника податків, так і контролюючого органу
___ (6) соціальна справедливість	Е. невідворотність настання визначеної законом відповідальності у разі порушення податкового законодавства
___ (7) економічність оподаткування	Є. зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки. Податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року
___ (8) нейтральність оподаткування	Ж. визначення на законодавчому рівні усіх обов'язкових елементів податку
___ (9) стабільність	З. встановлення податків та зборів з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його надходженнями
___ (10) рівномірність та зручність сплати	К. кожна особа зобов'язана сплачувати встановлені цим Кодексом, законами з питань митної справи податки та збори, платником яких вона є згідно з положеннями цього Кодексу
___ (11) єдиний підхід до встановлення податків та зборів	Л. установлення податків та зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування

Завдання 1.2. Посилаючись на Податковий кодекс України заповніть

Модуль 2. Облік податку на додану вартість

Тема 2. Основні вимоги та порядок реєстрації платників ПДВ.

Заняття 2. Основні вимоги та порядок реєстрації платників ПДВ.

Мета практичного заняття – поглибити та закріпити знання, при вивченні правил та порядку реєстрації платників ПДВ.

Короткий термінологічний словник:

Бюджетне відшкодування

Касовий метод

Податок на додану вартість

Платники податку на додану вартість

Звітні податкові періоди

Завдання 2.1.

Необхідно обрати правильну відповідь та відмітити її позначкою „+“.

Відповідь на Завдання 2.1.

Таблиця 2.1 До основних переваг податку на додану вартість належить:

Переваги	Так	Ні
У кінцевому результаті його сума сплачується населенням, чим зменшується його купівельна спроможність		
Має механізм взаємної зв'язки платниками податкового зобов'язання та податкового кредиту		
Дає змогу отримувати кон'юнктурний прибуток, стримувати не виправдане зростання цін		
Стягнення цього податку супроводжується зменшенням (відволіканням) обігових коштів підприємств, що стримує виробництво, а отже – ріст бази оподаткування		
Інфляційнопідвищуюча функція податку збільшує обсяги грошової маси при незмінності товарного еквівалента, оскільки має місце повторний облік вартості новостворених вартостей по технологічних етапах з обробки матеріло-сировинних компонентів продукції у сфері її виробництва		

Завдання 2.2.

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на нормативно-правові акти.

У яких випадках та в які терміни особа підлягає обов'язковій реєстрації як платник ПДВ та при яких умовах здійснюється добровільна реєстрація як платник ПДВ?

Відповідь на Завдання 2.2.

Завдання 2.3.

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на нормативно-правові акти.

Які можуть бути підстави для відмови податковим органом в реєстрації платником ПДВ?

Відповідь на Завдання 2.3.

Завдання 2.4.

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на нормативно-правові акти.

Які можуть бути підстави для анулювання реєстрації платником ПДВ?

Відповідь на Завдання 2.4.

Завдання 2.5.

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на нормативно-правові акти.

Як визначити базу оподаткування ПДВ в разі постачання товарів/послуг?

Відповідь на Завдання 2.5.

Питання для самостійного опрацювання теми:

1. Який порядок визначення та реєстрації платників ПДВ?
2. Об'єкти, база та ставки податку на додану вартість.
3. Які календарні періоди можуть бути для підприємств – платників ПДВ звітними (податковими) періодами?

Викладач _____

Заняття 3. Первинний та аналітичний облік ПДВ.

Мета практичного заняття – поглибити та закріпити знання при виписуванні податкових накладних та складанні Реєстру виданих та отриманих податкових накладних.

Короткий термінологічний словник:

Податковий накладна

Єдиний реєстр податкових накладних

Рахунок у системі електронного адміністрування податку

Завдання 3.1.

Необхідно вказати операції, по яким податкова накладна не підлягає наданню отримувачу (покупцю). Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на нормативно-правові акти.

Відповідь на Завдання 3.1.

Таблиця 3.1 Перелік господарських операцій, по яким складена податкова накладна

Податкова накладна	Поставити «-» та вказати тип причини до податкової накладної, яка не підлягає наданню отримувачу (покупцю)
Складена на постачання неплатнику податку	
Складена на постачання ТМЦ покупцю – платнику податку	
Складена у зв'язку з ліквідацією основних засобів за самостійним рішенням платника податку	
Складена на операції з вивезення товарів за межі митної території України	
Складена на надані послуги замовнику (платнику податку)	
Складена за щоденними підсумками операцій	
Складена на постачання товарів/послуг у рахунок оплати праці фізичним особам, які перебувають у трудових відносинах із платником податку	
Складена на постачання основних засобів юридичній особі – платнику податку	
Складена на суму перевищення бази оподаткування над фактичною ціною постачання	
Складена у зв'язку з переведенням виробничих основних засобів до складу невиробничих	
Складена на постачання для операцій, які не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість	

Завдання 3.2.

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на нормативно-правові акти.

Розмежувати операції на ті які оподатковуються ПДВ, не є об'єктом оподаткування ПДВ, звільненні від оподаткування.

Відповідь на Завдання 3.2.

Таблиця 3.2 Операції які оподатковуються ПДВ, не є об'єктом оподаткування ПДВ, звільненні від оподаткування

Назва операції	Оподатковуються (+), не є об'єктом оподаткування (-), звільнені від оподаткування (0)
Постачання продуктів дитячого харчування	
Повернення майна із схову (відповідального зберігання) його власнику	
Вивезення товарів за межі митної території України	
Міжнародні перевезення пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом	
Навчання аспірантів і докторантів	
Проведення лекцій з питань науки і техніки	
Постачання товарів, місце постачання яких розташоване на митній території України	
Нарахування та сплати процентів або комісій у складі орендного (лізингового) платежу у межах договору фінансового лізингу	
Постачання комплектуючих і напівфабрикатів для виготовлення технічних та інших засобів реабілітації (крім автомобілів)	
Постачання послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України	
Ввезення товарів на митну територію України	
Надання консультаційної допомоги з питань проведення державної санітарно-гігієнічної експертизи	

Завдання 3.3.

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на нормативно-правові акти.

Який порядок відкриття та закриття ПДВ-рахунків підприємств – платників податків?

Відповідь на Завдання 3.3.

Завдання 3.4.

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на нормативно-правові акти.

Чи потрібно виписувати податкову накладну при натуральних виплатах в рахунок оплати праці фізичним особам?

Відповідь на Завдання 3.4.

Завдання 3.5.

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на нормативно-правові акти.

Підприємство здійснює продаж товарів за готівку. Чи потрібно за такими операціями виписувати податкову накладну?

Відповідь на Завдання 3.5.

Завдання 3.6.

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на нормативно-правові акти.

Який порядок реєстрації податкових накладних у Єдиному реєстрі податкових накладних?

Відповідь на Завдання 3.6.

Завдання 3.7.

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на нормативно-правові акти.

Протягом якого часу платник ПДВ має право зареєструвати податкову накладну та/або розрахунок коригування до неї у Єдиному реєстрі податкових накладних?

Відповідь на Завдання 3.7.

Завдання 3.8.

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на нормативно-правові акти.

Чи можливо платнику податку-продавцю зареєструвати податкові накладні в Єдиному реєстрі податкових накладних у будь-який інший день, ніж дата їх виписки?

Відповідь на Завдання 3.8.

Завдання 3.9.

На підставі наведених господарських операцій ТОВ «Агросервіс Лімітед» за червень поточного року (табл. 3.2) зазначити кореспонденцію рахунків, провести необхідні розрахунки. На підставі нижченаведених даних заповнити податкові накладні та узагальнити їх в Реєстрі виданих та отриманих податкових накладних.

Основною діяльністю ТОВ «Агросервіс Лімітед», юридична адреса якого м. Миколаїв, вул. Мала Морська, 32, офіс 630, є експорт ПММ. Підприємство зареєстроване платником ПДВ (номер свідоцтва про реєстрацію 19774317, ІПН 247981314030).

**Таблиця 3.2 Журнал реєстрації господарських операцій
ТОВ «Агросервіс Лімітед» за червень поточного року**

№ п/п	Дата	Зміст операції	Первинний документ	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
				Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5	6	7
1.	31.05.	Відображено телекомунікаційні послуги ПрАТ «Фарлеп-Інвест» (ІПН 191999626552) згідно рахунку від 31.05. п. р. на суму 78,48 грн, в т.ч. ПДВ	Податкова накладна 6000791/002 від 31.05. п. р.			
2.	31.05.	Відображено телекомунікаційні послуги ВАТ «Укртелеком» (ІПН 215607626656) згідно рахунку від 31.05. п. р. на суму 138,00 грн, в т.ч. ПДВ	Податкова накладна 1040/480 від 31.05. п. р.			
3.	31.05.	Відображена орендна плата ТОВ «Тендра» (ІПН 247981014036) за орендований у них склад у розмірі 3000,00 грн з ПДВ	Податкова накладна 21 від 31.05. п. р.			
4.	01.06.	ТОВ «Агросервіс Лімітед» надало послуги ТОВ «Пріста Ойл» (ІПН 335925126507)	Податкова накладна 86 від 01.06. п. р.			
5.	01.06.	ТОВ «Агросервіс Лімітед» придбало у ТОВ «СтандартОІЛ» (ІПН301716315448) 8 бочок масла MOBIL DTE 10 за ціною 5225,00 грн без ПДВ	Податкова накладна 3 від 01.06. п. р.			

Продовження табл.3.2

1	2	3	4	5	6	7
6.	03.06.	ТОВ «Агросервіс Лімітед» надало послуги ТОВ Транспортна компанія «ЛОТ» (ПНН 138724514038) на загальну суму 1600,00 грн	Податкова накладна 87 від 03.06. п. р.			
7.	06.06.	Відображено послуги зв'язку на суму 60,00 грн з ПДВ, отримані від ПП «Дикий Сад» (ПНН 224265514042)	Податкова накладна 2845 від 06.06. п. р.			
8.	06.06.	Отримано від ТОВ «СтандартОІЛ» (ПНН301716315448) 5 бочок масла М – 14 Г2ЦС на загальну суму 16200,00 грн з ПДВ	Податкова накладна 116 від 06.06. п. р.			
9.	07.06.	Експортовано HQ Marine Services Limited (Кіпр) моторне масло для суднових дизельних двигунів 5 бочок вагою 185 кг на загальну суму 2444,40 дол. (курс валюти 7,9735 грн за 1 дол.)	МД №998			
10.	07.06	Експортовано NIKOM BUNKERING (Overseas)LTD (Кіпр) моторне масло для суднових дизельних двигунів 15 бочок вагою 200 л на загальну суму 13749,80 дол. (курс валюти 7,9735 грн за 1 дол.)	МД №999			
11.	07.06.	Отримано послуги терміналу з вантажем від 3,5т до 10т, надані ТОВ «Ян Марк - Термінал» (ПНН 330848414032) на суму 420,00 грн з ПДВ	Податкова накладна 116 від 06.06. п. р.			
12.	08.06.	Надійшло від ТОВ ВТФ «Авіас» (ПНН 325609404637) 300 л бензину А-95 по ціні 8,50 грн без ПДВ та 510 л дизпалива по ціні 8,125 грн без ПДВ	Податкова накладна 162/028 від 08.06. п. р.			
13.	09.06.	Експортовано BIRLIK RORO ISLETMELERI A.S (Туреччина) масло моторне для суднових дизельних двигунів 15 бочок по 200 л на загальну суму 8604 дол. ((курс валюти 7,9735 грн за 1 дол.)	МД №1003			

Продовження табл.3.2

1	2	3	4	5	6	7
14.	09.06.	Оприбутковано від ТОВ «СП Юкойл» (ПН 318529508293) 2,7 т оливи технічної YUKOIL M – 14 Г2ЦС на суму 37783,35 грн (без ПДВ) та 0,175т оливи технічної YUKOIL MGE – 10А на суму 2874,16 грн (без ПДВ)	Податкова накладна 272 від 08.06. п. р			
15.	09.06.	Отримано послуги терміналу з вантажем до 3,5т, надані ТОВ «Ян Марк - Термінал» (ПН 330848414032) на суму 312,00 грн з ПДВ	Податкова накладна 162/028 від 08.06. п. р			
16.	09.06.	ТОВ «Агросервіс Лімітед» надало послуги ТОВ «Пріста Ойл» (ПН 335925126507) на загальну суму з ПДВ 7600,00 грн	Податкова накладна 91 від 09.06. п. р			
17.	16.0.6	09.09 ТОВ «Агросервіс Лімітед» надало послуги ТОВ «Пріста Ойл» (ПН 335925126507) на загальну суму з ПДВ 2502,00 грн	Податкова накладна 93 від 16.06. п. р			
18.	17.06.	Відображено послуги Державної екологічної інспекції в Миколаївській області (ПН 349494514044) щодо визначення радіаційного стану вантажу на суму 102,00 грн з ПДВ	Податкова накладна 466/028 від 17.06. п. р			
19.	19.06.	Експортовано SEA POWER (Маршалові острови) воду природну питну 80000 кг на загальну суму 960 дол. (курс валюти 7,9735 грн за 1 дол.)	МД №1007			
20.	21.06.	Експортовано OLDINGTON INVEST CORP (Сейшельські острови) моторне масло для суднових дизельних двигунів 4 бочок вагою 200 л на загальну суму 1940 дол. (курс валюти 7,9733 грн за 1 дол.)	МД №1008			
21.	21.06.	Оприбутковано від ТОВ «Стандарт Ойл» 16 бочок масла MOBIL DTE 10 EXCEL 46 208L по ціні 5,125грн без ПДВ	Податкова накладна 495 від 21.06. п. р			
22.	22.06.	Експортовано NIKOM BUNKERING (Overseas)LTD (Кіпр) моторне масло для суднових дизельних двигунів 7 бочок вагою 200 л на загальну суму 17770,60 дол. (курс валюти 7,9733 грн за 1 дол.)	МД №1009			

Продовження табл.3.2

1	2	3	4	5	6	7
23.	22.06.	Отримано послуги терміналу з вантажем від 3,5т до 10т, надані ТОВ «Ян Марк - Термінал» (ПН 330848414032) на суму 420,00 грн з ПДВ	Податкова накладна 342 від 22.06. п. р			
24.	23.06.	ТОВ «Агросервіс Лімітед» надало послуги ТОВ «Пріста Ойл» (ПН 335925126507) на загальну суму з ПДВ 5000,00 грн	Податкова накладна 97 від 23.06. п. р			
25.	23.06.	Експортовано BONITO SHIPPING CORP (Панама) 10 бочок по 200 л на загальну суму 4890 дол. (курс валюти 7,9731 грн за 1 дол.)	МД №1010			
26.	23.06.	Оприбутковано від ТОВ «Мальва» (ПН 249205326108) 100 комплектів бланків митних декларацій (с/к МД – 6) на загальну суму 120,00 грн з ПДВ	Податкова накладна 258 від 23.06. п. р			
27.	23.06.	Оприбутковано від ТОВ «Компанія ММ «Сіол»» (ПН 141428221034) 1 бочку оливи гідравлічної Mostela МГЕ – 10А на суму 3452,40 грн з ПДВ	Податкова накладна 1442 від 23.06. п. р			
28.	24.06.	Надійшло від ТОВ ВТФ «Авіас» (ПН 325609404637) 250 л бензину А-95 по ціні 8,50 грн без ПДВ	Податкова накладна 455 / 028 від 24.06. п. р			
29.	29.06.	Надійшло від ТОВ ВТФ «Авіас» (ПН 325609404637) 300 л дизпалива на загальну суму 2925,00 грн з ПДВ	Податкова накладна 466 / 028 від 29.06. п. р			
30.	30.06.	Оприбутковано від ТОВ «Ділові дрібниці» (ПН 230822214036) канцелярські товари на суму 329,75грн з ПДВ	Податкова накладна 190 від 30.06. п. р			
31.	30.06.	Оприбутковано від ТОВ «Метро Кеш енд Кері Україна» (ПН 320491926510) запасні частини на суму 434,96 грн з ПДВ	Податкова накладна 230905573 0 від 30.06. п. р			
32.	30.06.	10.06. Отримано послуги стільникового зв'язку від ПрАт «Київстар» (ПН 216738326059) на загальну суму 47,06 грн з ПДВ	Податкова накладна 1336 / 001 від 30.06. п. р			

Продовження табл.3.2

33.	30.06	06.06. Отримано послуги стільникового зв'язку від ПрАТ «Київстар» (ПН 216738326059) на загальну суму 376,47 грн з ПДВ	Податкова накладна 32055/001 від 30.06. п. р			
34.	30.06	17.06. Отримано телекомунікаційні послуги від ПАТ «МТС Україна» (ПН 143339326658) на загальну суму 4281,60 грн з ПДВ	Податкова накладна 364683 від 30.06. п. р			

Завдання 3.10.

На підставі даних податкових накладних (завдання 3.9) та Журналу реєстрації господарських операцій ТОВ «Агросервіс Лімітед» за червень поточного року скласти Реєстр виданих та отриманих податкових накладних.

Питання для самостійного опрацювання теми:

1. Для чого призначена податкова накладна? Охарактеризуйте порядок її оформлення.
2. За якою формулою розраховують суму податку, на яку платник податку має право зареєструвати податкові накладні та/або розрахунки коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних.
3. Які типові порушення відбуваються при заповненні податкової накладної?
4. У якому порядку заповнюють перший і другий розділи «Реєстру виданих і отриманих податкових накладних»?

Викладач _____

Заняття 4. Облік податку на додану вартість в звичайних операціях продажу і придбання товарів (робіт, послуг).

Мета практичного заняття – поглибити та закріпити знання з обліку ПДВ в звичайних операціях продажу і придбання товарів (робіт, послуг).

Короткий термінологічний словник:

Податкове зобов'язання

Податковий кредит

Дата виникнення податкового зобов'язання з ПДВ

Дата виникнення податкового кредиту з ПДВ

Завдання 4.1.

За нижченаведеними даними необхідно:

- 1) за наведеними бухгалтерськими проведеннями розкрити зміст господарських операцій;
- 2) розрахувати необхідні суми;
- 3) визначити дату виникнення ПДВ.

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на законодавчо-нормативну базу.

Відповідь на Завдання 4.1.

Таблиця 4.1 Журнал реєстрації господарських операцій

№ п/п	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
<i>Варіант 1</i>				
1.		901	271	1918
2.		361	701	?
3.		701	641	?
4.		311	361	3564
5.		791	901	?
6.		701	791	?
<i>Варіант 2</i>				
1.		311	681	?
2.		643	641	?
3.		901	271	25780
4.		361	701	?
5.		701	643	?
6.		681	361	47160
7.		791	901	?
8.		701	791	?

Завдання 4.2.

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на нормативно-правові акти.

Підприємство-продавець відвантажило товари покупцю-неплатнику ПДВ. В цьому ж звітному періоді покупець повернув товари, а підприємство-продавець повернуло кошти в наступному звітному періоді. В якому звітному періоді продавець має право зменшити податкові зобов'язання: коли повернено товари чи коли повернено кошти?

Відповідь на Завдання 4.2.

Завдання 4.3.

За нижченаведеними даними необхідно:

- 1) за наведеними бухгалтерськими проведеннями розкрити зміст господарських операцій;
- 2) розрахувати необхідні суми;
- 3) визначити дату виникнення ПДВ.

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на законодавчо-нормативну базу.

Відповідь на Завдання 4.3.

Таблиця 4.2 Журнал реєстрації господарських операцій

№ п/п	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
<i>2Варіант 1</i>				
1.		371	311	?
2.		641	644	?
3.		20	631	?
4.		644	631	1250
5.		631	371	?

Продовження табл.4.2

1	2	3	4	5
<i>Варіант 2</i>				
1.		20	631	?
2.		641	631	?
3.		631	311	14100

Завдання 4.4.

ТОВ «Арго» уклало договір про поставку торговельного обладнання ПП «Колві» вартістю 12000 грн. Було проведено попередню оплату обладнання, але поставка обладнання не відбулася. Сторони розірвали договір купівлі-продажу та постачальник зобов'язався повернути аванс.

*Відповідь на Завдання 4.4.***Таблиця 4.3 Журнал реєстрації господарських операцій**

Зміст операції	Первинний документ	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
			дебет	кредит
Облік у постачальника				
Отримано попередню оплату від покупця		12000		
Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ		?		
Повернено аванс покупцю		12000		
Відображено коригування податкового зобов'язання		?		
Облік у покупця				
Перераховано аванс постачальнику		12000		
Відображено податковий кредит з ПДВ		?		
Повернено аванс постачальником		12000		
Відкоригований податковий кредит		?		

Завдання 4.5.

Скласти бухгалтерські записи з відображення в бухгалтерському обліку ПДВ. Умовний приклад: вартість запасів 120 грн, в т.ч. ПДВ.

Таблиця 4.4 Господарські операції з придбання товарів (робіт, послуг) (перша подія – отримання товару)

№ п/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума
Якщо постачальник відразу після відвантаження надав податкову накладну:				
1.	Отримана продукція від постачальника			
2.	Отримана податкова накладна. Зроблено запис в Реєстрі та відображено в обліку податковий кредит			
3.	Здійснена оплата за продукцію			
Якщо постачальник не надав податкову накладну відразу після відвантаження:				
1.	Отримана продукція від постачальника			
2.	На підставі товарних документів в бухгалтерському обліку відображено розрахунки з податкового кредиту			
3.	Отримана податкова накладна. Зроблено запис в Реєстрі та відображено в обліку податковий кредит			
4.	Здійснена оплата за продукцію			

Таблиця 4.5 Господарські операції з придбання товарів (робіт, послуг) (перша подія – попередня оплата)

№ п/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума
Якщо постачальник відразу після здійснення попередньої оплати надав податкову накладну:				
1.	Здійснена попередня оплата за продукцію			
2.	Отримана податкова накладна. Зроблено запис в Реєстрі та відображено в обліку податковий кредит			
3.	Отримана продукція від постачальника			
4.	У бухгалтерському обліку відображено розрахунки з податкового кредиту (закрито субрахунок 644)			
Якщо постачальник відразу після здійснення попередньої оплати не надав податкову накладну, а надав її пізніше:				
1.	Здійснена попередня оплата за продукцію			
2.	До моменту отримання податкової накладної відображення в обліку податкового кредиту не здійснюється або здійснюється на субрахунок 6442 «Неотримані податкові накладні» (на розсуд головного бухгалтера, залежно від обсягу документообігу та можливостей контролю)			
3.	Отримана податкова накладна. Зроблено запис в Реєстрі та відображено в обліку податковий кредит			
4.	Отримана продукція від постачальника			
5.	У бухгалтерському обліку відображено розрахунки з податкового кредиту (закрито субрахунок 644)			

Таблиця 4.6 Господарські операції з обліку продажу товарів (робіт, послуг) (перша подія – відвантаження (реалізація) товару покупцю)

№ п/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума
При відвантаженні товару слід виписати і надати покупцю податкову накладну.				
1.	Відвантажена (реалізована) продукція покупцю			
2.	Виписана податкова накладна. Зроблено запис в Реєстрі та відображено в обліку податкові зобов'язання			
3.	Отримана оплата від покупця за відвантажену продукцію			

Таблиця 4.7 Господарські операції з обліку продажу товарів (робіт, послуг) (перша подія – отримання попередньої оплати від покупця)

№ п/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума
При отриманні попередньої оплати слід виписати і надати покупцю податкову накладну.				
1.	Отримана попередня оплата від покупця			
2.	Виписана податкова накладна. Зроблено запис в Реєстрі та відображено в обліку податкові зобов'язання			
3.	Відвантажена продукція покупцю			
4.	В обліку відображено розрахунки з податкових зобов'язань (закрито субрахунок 643)			

Питання для самостійного опрацювання теми:

1. Охарактеризуйте рахунки, які використовують для обліку ПДВ.
2. Як ведуть облік податкового зобов'язання з ПДВ за умови відвантаження продукції покупцям з подальшою її оплатою; з ПДВ за умови видачі авансу продавцю; з ПДВ за умови оприбуткування цінностей від продавця?
3. Які статті ПКУ визначають економічний зміст податкового зобов'язання платника ПДВ і дату його виникнення?

4. Які статті ПКУ визначають економічний зміст податкового кредиту платника ПДВ і дату його виникнення?

Викладач _____

Заняття 5. Послідовність складання звітності з податку на додану вартість

Мета практичного заняття – розглянути порядок заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість та скласти податкову декларацію з ПДВ.

Завдання 5.1

На підставі даних завдань 3.8, 3.9, 3.10 необхідно скласти податкову декларацію з ПДВ

Тема 3. Особливості обліку податку на додану вартість у зовнішньоекономічних операціях

Заняття 6. Особливості обліку податку на додану вартість у зовнішньоекономічних операціях.

Мета практичного заняття – розібрати питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій, поглибити та закріпити знання, при вивченні ПДВ по імпортних операціях в умовах звичайної форми сплати податку.

Короткий термінологічний словник:

Митна декларація

Експортні операції

Імпортні операції

Завдання 6.1.

Сільгосппідприємство – платник ПДВ 05.07. поточного року здійснило передоплату нерезиденту в сумі 15 000 євро за сільгосптехніку (ОЗ). 14.07. поточного року відбулося постачання такої сільгосптехніки. 24.06. поточного року від іншого нерезидента надійшла на суму 5 000 дол. США. сировина, яка у подальшому використовуватиметься для виробництва сільгосппродукції. Оплачено цю сировину 04.07. поточного року.

Відобразити такі операції у бухгалтерському обліку.

Таблиця 6.1 Господарські операції з обліку придбання імпортованих товарів

Дата	Зміст операції	Бухгалтерський облік		
		Дт	Кт	Сума
1	2	3	4	5
Придбання ОЗ				
05.07.	Перераховано гривні для придбання €15 000 (курс МВРУ – 27,68 грн. за €1) (послуги банку – 0,5 % суми)			
	Зараховано придбану іновалюту (курс НБУ – 27,64 грн. за €1)			
	Відображено втрати внаслідок різниці між курсами НБУ та МВРУ (415 200 – 414 600)			
	Перераховано передоплату за сільгосптехніку нерезидентів			
	Віднесено на витрати суму банківських послуг			
14.07.	Перераховано митному органу суми ввізного мита (41 460 грн.) та ПДВ (91 212 грн.)			
	Оприбутковано сільгосптехніку, отриману від нерезидента (за курсом НБУ на дату авансу)			
	Закрито взаєморозрахунки з нерезидентом			
	Включено до вартості придбаного ОЗ суму ввізного мита			
	Відображено ПДВ, сплачений у складі податкового кредиту (у декларації з ПДВ)			
15.07.	Уведено в експлуатацію сільгосптехніку			

1	2	3	4	5
Придбання сировини				
24.06.	Перераховано митному органу суми ввізного мита (12 440 грн.) та ПДВ (27 367 грн.)			
	Отримано сировину від постачальника-нерезидента (курс НБУ – 24,88 грн. за \$1)			
	Включено до первісної вартості сировини суму сплаченого ввізного мита			
	Віднесено до первісної вартості сировини суму транспортних витрат (послуги сторонньої організації – неплатника ПДВ) на доставку сировини від постачальника			
	Відображено ПДВ, сплачений у складі податкового кредиту (у скороченій декларації з ПДВ)			
30.06.	Розраховано курсову різницю за монетарною статтею – кредиторська заборгованість за отриману сировину на дату балансу (курс НБУ – 24,85 грн. за \$1) (124 400 – 124 250)			
	Сплачено сторонній організації за транспортні послуги			
04.07.	Перераховано гривні для придбання \$5 000 (курс МВРУ – 24,84 грн. за \$1) (банківські послуги – 0,5 % суми)			
	Зараховано придбану інвалюту (курс НБУ – 24,82 грн. за \$1)			
	Відображено різницю між курсами НБУ та МВРУ з операції придбання інвалюти			

1	2	3	4	5
04.07.	Перераховано нерезидентіві плату за поставлену сировину			
	Обчислено курсову різницю на дату погашення кредиторської заборгованості (курс НБУ – 24,82 грн. за \$1)			
	Віднесено на витрати суму банківських послуг			

Питання для самостійного опрацювання теми:

1. Вкажіть суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
2. Як ведуть облік імпорتنих операцій у разі попередньої оплати за товари, роботи, послуги?

Викладач _____

Модуль 3. Облік оподаткування прибутку підприємств та інших податків і зборів

Тема 4. Визначення платників податку на прибуток та база оподаткування

Заняття 7. Визначення платників податку на прибуток та об'єкту оподаткування

Мета практичного заняття – закріпити знання щодо визначення платників податку на прибуток та об'єкту оподаткування

Короткий термінологічний словник:

Платники податку

_____

_____

Об'єкт оподаткування

Обліковий прибуток (збиток)

Оподатковуваний прибуток

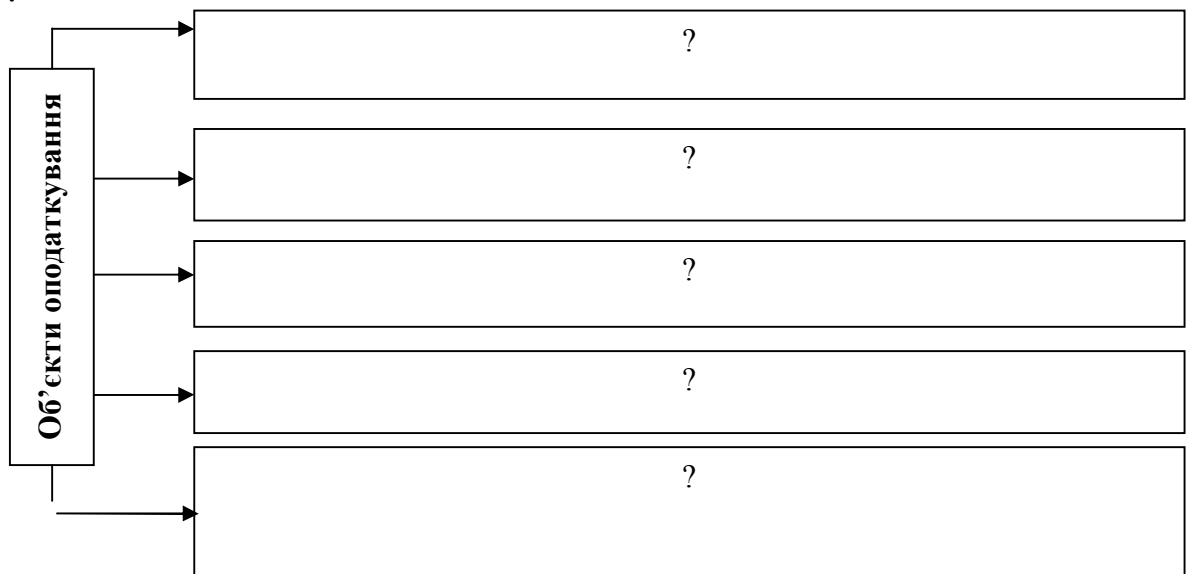

Завдання 7.1

Відповідно до розділу III ПКУ запропонуйте та складіть наступну схему:

Завдання 7.2

На підставі наведених даних зробити необхідні розрахунки та

визначити суму податку на прибуток (табл. 7.1).

*Таблиця 7.1 Показники господарської діяльності
для розрахунку податку на прибуток*

Показники	Сума
Виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	152622
ПДВ	?
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	?
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	87950
Валовий:	
прибуток	?
збиток	?
Інші операційні доходи	12389
Адміністративні витрати	25687
Витрати на збут	1605
Інші операційні витрати	2005
Фінансовий результат від операційної діяльності:	
прибуток	?
збиток	?
Інші фінансові доходи	3106
Інші доходи	4503
Фінансові витрати	1055
Інші витрати	789
Фінансовий результат до оподаткування:	
прибуток	?
збиток	?
Ставка податку на прибутку, %	?
Сума податку на прибуток	?

Питання для самостійного опрацювання теми:

1. Хто є платниками податку на прибутку з числа резидентів?
2. Хто є платниками податку на прибутку з числа нерезидентів?
3. Що є об'єктом оподаткування ?

Викладач _____

Тема 5. Порядок обчислення податку на прибуток підприємств
Особливості виникнення різниць.

Заняття 8. Порядок обчислення податку на прибуток підприємств та вплив різниць на його розмір.

Мета практичного заняття – вивчити порядок обчислення податку на прибуток підприємств та вивчити вплив різниць

Короткий термінологічний словник:

Види різниць

Відстрочений податковий актив

Відстрочене податкове зобов'язання

Дохід з джерелом їх походження з України

Дохід, отриманий з джерел за межами України

Емісійний дохід

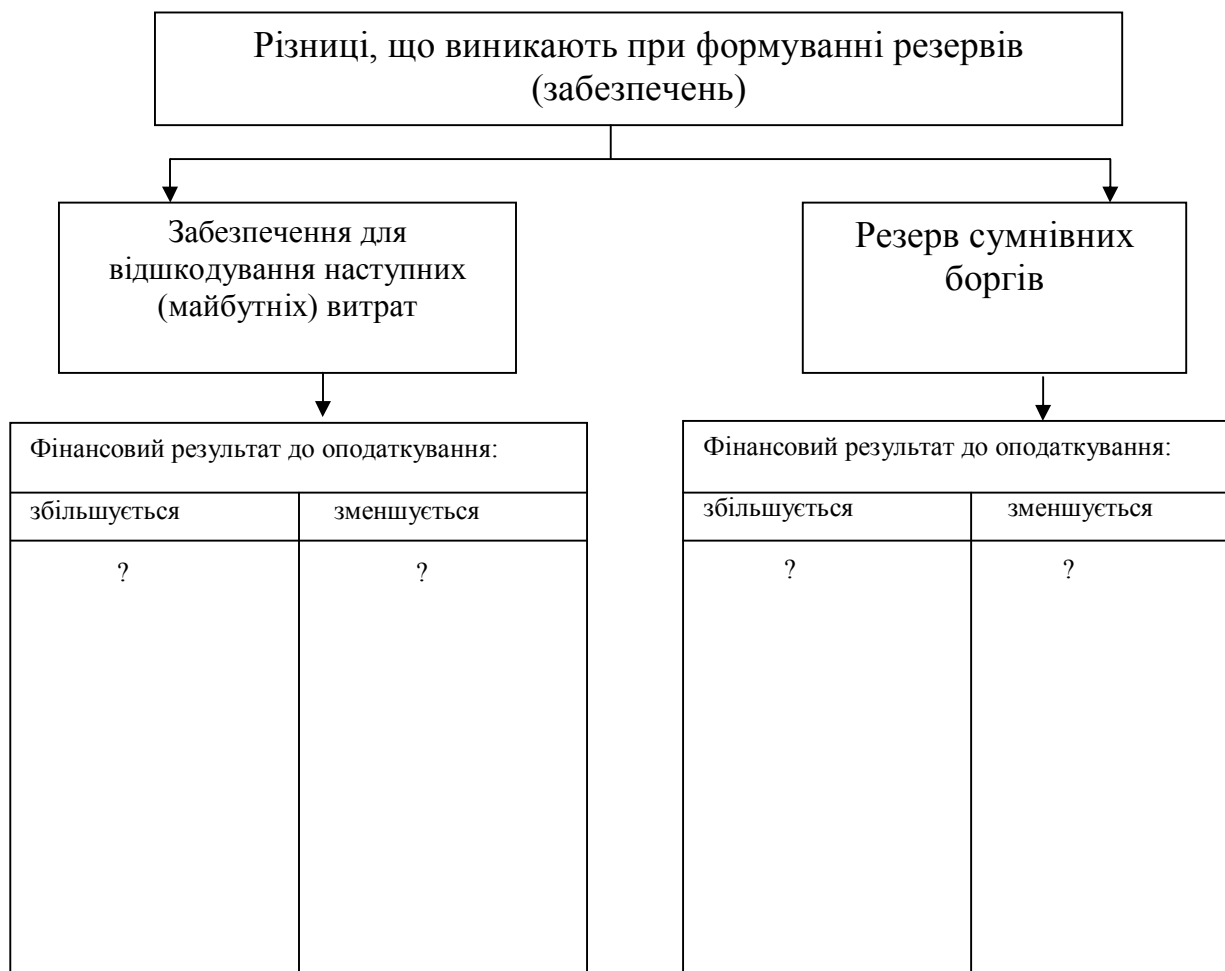

Завдання 8.2.

Відповідно до розділу III ПКУ запропонуйте та складіть наступну схему:

Відповідь на Завдання 8.2.

Завдання 8.3.

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на нормативно-правові акти.

В якому розмірі добові витрати включаються до складу витрат платника податку, які враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування?

Відповідь на Завдання 8.3.

Завдання 8.4.

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на нормативно-правові акти.

Які документи є підтверджуючими для включення до складу витрат, що враховуються при визначенні оподатковуваного прибутку, сум добових у разі відрядження у межах України та країн, в'їзд громадян України на територію яких не потребує наявності візи?

Відповідь на Завдання 8.4.

Питання для самостійного опрацювання теми:

1. Що таке дохід для цілей визначення податку на прибуток?
2. Який існує порядок обчислення податку на прибуток підприємств?
3. Які господарські операції можуть призвести до податкових різниць?

Викладач _____

Тема 6. Облік акцизного податку

Заняття 9. Податковий облік акцизного податку

Мета практичного заняття – поглибити та закріпити знання, при вивченні податкового обліку акцизного податку

Короткий термінологічний словник:

Акцизний податок

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНІ АКТИ, ОБОВ'ЯЗКОВІ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

1. Податковий Кодекс України : кодекс України від 02 грудня 2010 р. № 2755–VI (зі змінами та доповненнями). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
2. Про зовнішньоекономічну діяльність : закон України від 16.04.1991 № 959-XII (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.
3. Деякі питання електронного адміністрування податку на додану вартість (зі змінами та доповненнями) : постанова Кабінету міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 569. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/569-2014-%D0%BF#Text>.
4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (зі змінами і доповненнями). – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.
5. Порядок ведення Єдиного реєстру податкових накладних : постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2010 р. № 1246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1246-2010-%D0%BF#Text>.
6. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» : наказ Міністерства фінансів України від 28 грудня 2000 р. № 353 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text>.
7. Про затвердження форм податкових декларацій платника єдиного податку : наказ Міністерства фінансів України від 19.06.2015 № 578.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0799-15#Text>.

8. Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної : наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2015 № 1307. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0137-16#Text>.

ЗМІСТ

	стор.
Загальні положення	3
Заняття 1. Організація обліку в системі оподаткування на підприємствах України.	4
Заняття 2. Основні вимоги та порядок реєстрації платників ПДВ	8
Заняття 3. Первинний та аналітичний облік ПДВ	11
Заняття 4. Облік податку на додану вартість в звичайних операціях продажу і придбання товарів (робіт, послуг).	21
Заняття 5. Послідовність складання звітності з податку на додану вартість	27
Заняття 6. Особливості обліку податку на додану вартість у зовнішньоекономічних операціях	28
Заняття 7. Визначення платників податку на прибуток та об'єкту оподаткування	31
Заняття 8. Порядок обчислення податку на прибуток підприємств та вплив різниць на його розмір	34
Заняття 9. Податковий облік акцизного податку	37
Список використаних джерел	39

Навчальне видання

**ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ В
ОПОДАТКУВАННІ**

Робочий зошит

Укладач: **Лагодієнко** Наталія Володимирівна

Формат 60x84/16 Ум. друк. арк. 7,9
Наклад 50 прим. Зам. №

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Паризької комуни, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.